

Pour Monsieur

J. C. Senckenberg
Cultivant l'étude
de la médecine
Hort;

24 fr
Monsieur,
Monsieur Koenig, Libraire
rue de la Harpe

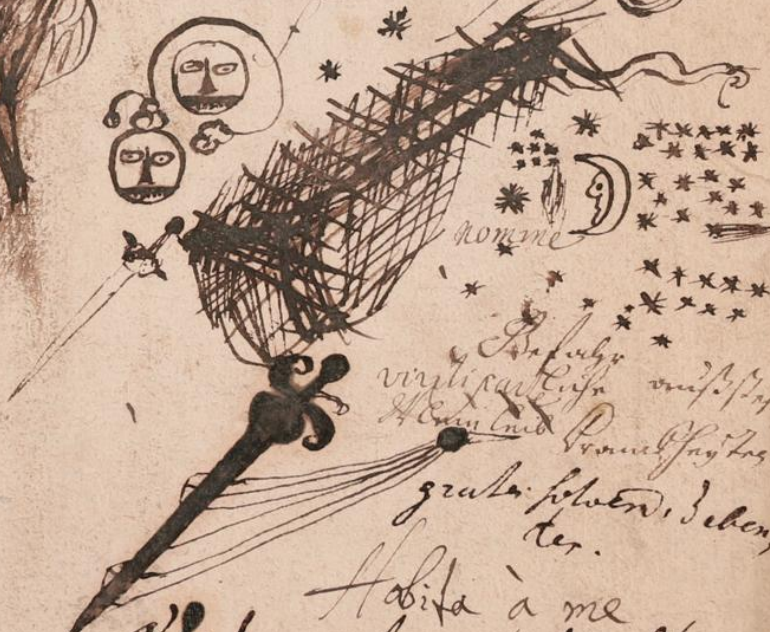
à
Valor. 15. N. 26. 27.

Offenbach.

Omnia *sincero* nunc ridens
Omnia nunc ridens
nunc formosissima

J. Johann Sebastian Bach
Johann Sebastian Bach
Sincero

Venedambory

nomine
virginitatis
gratia solentis debent
ter.

Habita à me
Quidam omnipotens y dextera submine sec-
Sen in Carissimo
perly quic fingit
Domino

Nat. Nat. de Christo Nats.

Exordium
praesentis tem-
poris festivitatis

Ista sane diei hujus magnitudinem h. G. H. a praesentis tem-
poris hujus festivitatem et rationem exprophete
ut Magnalia Dei verbis quibuscumque liceat
pays & puris, hocce praesertim tempore h. h. m. h.
me depraedentur, et festivitatis magna so-
lennitas orationibus quamquam fideis, de
votis tamen et probis illustret, in conceptis cre-
do aut in dubijs praesuppositis collocantur.
Quis enim Christianorum sibi temperabilis a me,
dilatans hodierna diei beneficis? Quis con-
tinebilis sibi a laudibus divinis summo ex,
tollendis? Quis non summa quoque animi ve-
lentione vel propensione, istas meritis ex la-
tentem excipiet, si semel Christi amplexus est
fidem, tamque sincere et puro proficitur corde?
Equidem satis superque tabe Sacrorum, quibus ho-
die no die occupatur Ecclesia, celebratas res,
miraculo tremendas, mysterio arcanas, eloquio
inescibiles, verbis inexplicabiles, non tamen

Proposito

inde simplicitatem excluditur simplex et devota
admiratio, quia admirantium invidetur
simplicitas, nec ausus infirmus invidetur
santia, quam supra verborum et eloquen-
tiam repellat fiducia, humile quod excolit
Deo ad asiam quasi superbum, vero, quod deperi-
mit ad orationem usque. Ego ergo stylo humili, voce
simplici, mente devota, lingua plana hancce
solennem Christi navitatem descripsurus,
nihil aliud magis restare iudico, quia res
illa tam magna ponderosa et salutaris facta
exaudiat, tum etiam quia non tam dignitas
rei quam temporis oratio exposuit et re-
quirat, ^{nam me} dum illerig de miraculo mira-
culorum edisserere audeo, rejecta oris in-
santia ingenij imbecillitate, ^{attentione}
~~in~~ tranquilla, ~~et~~ benigna favoris aura
~~attenta~~ benevole sublevetis.

¶ *Quarto etiam* Boetij narrat de tractatu dī
ciplina narrat observandum, in Platonis mi-
mirum sepulchro laminam inventam ēē aureā
hac inscriptione: Credo in filiū Dei, qui nos
celū & Virgine, q̄ etiam pro genere humano
patitur & tertia die resurgit. Sed his post
postis ex voce Angelorum ad pastores clamantem
tūm magis capimus solatiū atq̄ gaudium:
Ecce promitto vobis gaudium magnum, hodie
enim natus est vobis, Salvator. O latam ac
succūdam vocem! Salvator noster. Qui nos mi-
ros perditos ac damnatos homines ex inferni
fauicibus eripienda nascitur, natus est Deuse
homo, hominis naturam assumere debuit, quē
madmodum enim ex homine peccatum descen-
debat, ita etiam hominem pro peccato satis-
facere conveniebat. Quia vero nudo homi-
ni, etiam sanctissimo, infinitam iram Dei
placare, et remissionem peccatorum impetra-
re impossibile erat, ideo Merito rem etiam
Dei ēē necesse erat, ut sic in assumpta
officiū mediatoris ac redemptoris perpe-
ret, cum mortem iuxta elegans dicitur

¶
Cui.

¶
Cui.

Fatist: Nec solum Deum sentire nec solum homo
superare potuisse? ~~Deperi in latibibus q. b.~~
Natus autem est vobis hodie inquit Angelus ~~statis et missis~~
Salvator, et cum angelo isto coelesti cadu
ceatore nos in honorem latibundi homines.

Natus puellus hodie
Est in terra de Virgine:
Infantulus tenerimus
Cui repleat vos gaudium.

Hic Christus est noster Deus
Levans necessitatibus
Salvator unicus omnium
Purificator criminum

Fertur per hunc vobis salus
A latere missa coelitus:
Vinde nobis unicus cum
vivat omne seculum.

Hunc missum Salvatorem in veteri Test.
Patriarcha alij sancti gemebundi magnis
cum desiderio in carne videre anhelant
In primis vero Jacob, qui divina ex inspi
ratione adventum Christi in carnem nun
tians, ultimis quasi verbis exclama: ~~St. V.~~
TAKET VUN expecto ~~gens ag. is.~~ Id est Chri

stūm in carne videre quī eīg semini promissus quī
spiritū s. accensū et illuminatū in tūdūcūl. ven
Aggari Cap. 2. 7. 8. Adhūc modicūm unūm in q
ning est, et ego commovebo coelūm terram et
aridam. Et movebo omnes gentes et veniet
DESIDERATVS. Ad dīctūm illud praeclarū
Johannis Cap. 1. 14. Verbum caro factūm est.
Verbum caro factūm est. In ^{triduo} civitate illa exiit
Bethlehem, non autem Genetrix illa Dei casta
eodem tempore ibidem commorata sed ^{Ma}sa
reth, causa autem impulsiva proficiscendū
fuit edictūm Imperatoris Augusti, quō
sō Domino Dominorū Imperatori Imperat
rūm hoc sō cūm edicto inservire coactū
ō felix servitūm, per quod Mater Dei cū
desponsato sibi Joseph ad censendū uterū
serendū iter ingred ^{iebat} atq; obedientiam pra
stare ei sub quorū Imperio tranquillam
et pacificam dūceret, ul possessoris eī
describerentur. Per ingrediebantur brūma
li tempore, horrendo frigore circa quōdam
malia fera gravissime servient, grave eg

3.
Vbi.

e

miserum & calamitosum erat quod faciebant
ille, Dei tandem auxilio ventum est ad te,
cum optatissimum nulla nocte, hic vero mi-
seria est ad aucta carentibus diversorio, ino-
ria gravati maxima ad calefaciendam mem-
bra frigore quasi mortua et revolvendas
vires. O urbs minima! sed Christi adventu
et natalitate maxima, salutem tuam adve-
nientem tanto excipiar hospitio, excogila quod
multis prioribus seculis dictum sit de te Tob
nativitatem Christi extollenda Matth. 23.
Tu autem Delilehem Gebrata, minima ut
uis in millibus fructa, ex te mihi prohibet
quod sit Dominator in Israele, et exortu
egypti antiquo, a diebus seculi. Sed diversio-
rii mei monstratur in stabulo, quod tamen
omnia mundi miraculosa genuit et aurum
exornata aedificia collocavit et architecturae
o humilissima Jesu parvule, o mirandum quam magna tua
facies, Tu in summa pauperum et tamen
diligentissime in praesepio in stabulo nasci non
abhorruisti, non es nata in arce Sionis
aut Salamonis palatii, non in urbe
Roma, aut in arce Capitolij, sed

est humiliss.

De h[uius]modi in angusto et algero stabulo:
profundam humilitatem, sic nempe mundi
Gloriam conciliet ad significandum Regnum
Ej[us] non e[st] hoc de mundo ~~facto~~. Patrem sibi
non elegit Regem aliquem mundanum, sed na-
tus est sine Patre à Spiritu Sancto conceptus
qui Matrem ~~et~~ ^{et} supervenit, gravidam reddidit
quæ postmodum Salvatorem absq[ue] obstetrice p[er]fe-
cit sine vitio et in immobilitate, enixa est
non cum dolore, qui homini in partuendo ^{est} ~~est~~
Cum enim in lucem edidit in quo omni[um] dolor
esset, et unde doloris proferibitur causa,
non ~~etiam~~ ^{hinc} ex maledicendo et pejerando, se-
icuta est gratia et amor ~~et~~ ^{et} illud hospitium
suum fecerit omni gratia et benignitate
abundatissimum, non etiam ~~perplex~~ ^{perplex} An-
gelorum ^{causa} mysterium hoc introspicere deside-
rant, non ~~etiam~~ ^{vel} ~~perplex~~ ^{perplex} Diabolorum causa
q[ue] invidia, idoc ^{et} ^{potato} pavidio, nec privatur, omni-
excogitant media, sed nostri o[mn]i mortaliter cur
quo infinitam ~~et~~ Patris erga nos iram
reconciliat ^{non} crudelissimam ~~mortem~~ ^{non}
in extremas tenebras et torturas unjei

4.
Obg auxilijs.

5.
Cur

crudelissimam mortem obediendo reconcilie
nosq; ex ejs vulnerib; sanos purosq; redat.
Patandam infernū peccatū & mortem ti
gavit, ne nobis noceant, coramq; Deo accusent.
Natus est pauper quō id quod latrone primo vo
ablatū erat nobis reciperet, ex abjectissi
ma coram mūdo Matre in angusto & mini
mo stabulo, in contemptū, in hospitio simpli
in faeno, in praesepio, horrendo in frigore, ad
Angelos tamen gaudentib; pastorib; gau
ditūm annūnciantib; apud usū deinde
universi chori Angelorū Sanctorū m̄ di
centiū & cantantiū. Christū natū esse
non esse quod timeant sed gaudeant, in Cirila
te Belkethem Ghrala terra illa frigifera non
solum fructuum vel fertilitate sed nativi
tate Christi, dum eum exhibeat videndū in
stabulo & abjectissimo praesepio, in quo
omnib; hominū generib; benedicendū
esse fascis involutū, videant & gustent
quasi quam bonū filii Domini, sub Impera

Quomodo.

F.
tandem erat
illū

7.
Quandō.

ore illo pacifico fugiſto Chriſtū pacis Dūcem
deſtrūta Politiā Jūdāica ū impleret ſcriptū
~~naſci volūſſe~~, et tempore cenſendi orbis naſci
volūſſe, ū impleret ſcriptura, ūq̄ etia
~~noſtra~~ nos apud Deū in gratiam redvane
pro nobis moreret ū, et tertia die reſurgere

Concluſio.

Tandem quia Oratio mea de curſu ſpatii
finem videt, illam Dei hoc tempore **NOBIS**
deklaralam gratiam et bonitatem ſummam
cū diligentia ~~ex cogitatione~~ ^{particulari} et ex facton
latitiam ſummam ob natū noſtrum de
SULVMcipiamq, et nati noſtri ~~per~~
Et hūmilitatem imitemur, tūc cor no
ſtrum rectū evadet Bethlehem in quo Chri
ſtus natalem ſūm inſtitue^{re} permanebit et no
ex hac vita commigranteſ comitabit.

Dixi.

Concordia magna
Concordia
Voluntate
in animo
3 Johannes B. Quist
S. S. S. S.
S. S. S. S.

PARATIONAR
DE CHRISTO RECENS ALTO.

Recenset
Johannes Hartmanni Senckenbergi
Friedbergæ Wetterarq. Græcæ
Mastræum post Festum inenabula
vni Christi die 28 Decembris
1671 In Pædagogio ibidem

NARRATIO DE FRAUSTO

ane diei hujus magnitudinem A. O. O. H.
o cam jure exgere, illa sane temporis hu
stilitatem rationem exposulare, ill
NALLA DEI verbis quibuscumque lice
piteris, hecce praesentis tempore humilime
adirentur, e festivitatis magna solenni
oratiuncula quamquam sicca, devoti
e probis illustretur, in concessis dedi
n dubio praesentis collocalem. Quis
Christianum sibi temperacit a meditan
odine diei beneficii. Quis contricte
i laudibus divinis summo opere extollendi
non summa quoque animi vel attentis
vel prope insensibile, istas merito extollentem
icel, si semel Christi amplexus est fidem,
sincere e puro proficetur e corde
om factis superis habet Sacrorum, qui
hodie no die occupatur Ecclesia,
ritas, res miraculo tremendas, myste
reanas, eloquio inefabiles, verbis inex
biles, non tamen vide simplicium

Quod in a
praesentis spari
festivitate?

NARRATIO DE CHRISTONATO

Quae Patri suo loco suae donatur & dedicatur
Dilectissimo,

Habita est à me
Johanne Harlmanno Senckenberg
Friedbergâ Wetteravô Gysae Sattorion
die 29 Decembris Anno 1671.

Narrat. de Christo Nato.

Ita sanè diei hujus magnitudinem Audilores Omni
um Ordinum honoratissimi summò cum jure exqui-
rere, ita sanè temporis hujus festivitatem & ratio-
nem exposciscere, ul Magnalia Dei verbis qui-
buscunq; licet puris & puris, hocce praesertim tempo-
re humilitate depreciant, & festivitatis magna
solennitas Oratiunculis quanquam siccis, ~~humi-~~
~~litate~~ depreciant, devotis tamen & probis illi,
stretur, in concessis credo, aut in dubiis praesuppo-
sitis collocatum. Quis enim Christianorum sibi
temperabilis à meritis hodierna diei benefi-
cijs? Quis continebilis sibi à laudibus divinis sum-
mopere ex tollendis. Quis non summa quoq; ani-
mi vel attentione vel propensione, istas merito
ex tollentem excipiet, si semel Christi amplexus
est fidem, eamq; sincero & puro proficitur corde?
Equidem satis superq; habet Sacrorum, quibus
hodie no die occupatur Ecclesia, celebrata,
res miraculo tremenda, mysterio arcana,
eloquio ineffabilis, verbis inexplicabilis, non ta-

EXORDIUM
à praesentis temporis
festivitate.

Proposito.

men inde simplicium excluditur simplex et devota
admiratio, quoniam admirantium inviletur
simplicitas, nec ausus in firmo ultro iridelic
infantiae, quoniam superba verborum et eloquentiae
repellat ut fiducia, humile quod extollit. De us
ad astra usque, superbum vero quod deprimis ad
orcum quasi. Ego ergo stylo humili, voce sim-
plici, mente devota, lingua plana et pancepto,
Nennem Christi natalitatem descripsit, nihil
aliud magis restare iudico, quoniam res illa tam
magna, ponderosa et salutaris facta ex auditu
tum etiam quoniam non tam dignitas rei, quam
temporis ratio exproscit et requirit, quam ut me-
dum ullerig de miraculo miraculorum edisserere
audeo, rejecta oris infantia ingeniiq imbecilli-
tate, attentione tranquilla et benevola favo-
ris auram benevole sublevertis.

Tractatio

Quam multis et varijs signis admiratione dignis
Christi natalitatis hora sit declarata ac signi-
ficata praesagijs memorabilibus prosperitati re,

licetum est. Nam Julius Caesar et Augustus, postquam decreto confirmasset, Romam effigie
visibili honestare, dato artificum mandato,
aenea imagine scilicet sculpta, inq. propagatulo e,
recta significarunt, taxantibus tamen pederin,
firmos sculptor hoc responsi dedit. Tam diu dura,
turram donec Virgo parere, quod effectui tra,
ditum est, nato enim Salvatore corruit. Dein
recessit Diabolica obmutuisse Oracula, Impe-
rator enim Augustus qua rens ex Oraculo Delphi-
co, quis post se regnaturus sit, hoc responsi desor-
tavit. Puer Hebraeo, qui mandavit ut hanc re,
linguere domum adq. Tarsara recederem, quod
postmodum adventante Christo corruis, cuq. al-
tari insensit Augustus **ALTARE PRIMOGENITI DEI.**
Additum quod tempore Christi advenientis in
carnem, reverso Augusto ex Sicilia, Roma ex
fonte quodam per integram diem oleum ori-
manavit, quo significat jamjam Regnum

Ovis. a.

pacis et Evangelij instare. Accedit quid Boëthij de tra-
ctatū discipline narrat observandū, in Platōnis
nimirū sepulchro laminam inventam esse auream, hac
inscriptione: Credo in filiū DEI, qui natus ē Vir-
gine, quique etiam pro genere humano passus et ter-
tia die resurrexit. Sed his postpositis ex voce Angelorū
ad Pastores clamantium et dicentium majus capimus
solatium atq; gaudium: Ecce promitto et annūcio vo-
bis gaudium magnū, hodie enim natus est vobis
Salvator. O latam ac jucundam vocem. Salvator ne-
per! Ovis, nos miseros perditos ac damnatos homines
ex inferni faucibus eripiendos nascitur, natus est DE-
VS et homo, hominis naturam assumere debuit,
quētamodum enim ex homine peccatū descendebat,
Illa etiam hominem pro peccato salvis facere conveni-
ebat. Quia verò nūcto homini, etiam sanctissimo,
infinite iram DEI placare, et remissionem pecca-
torū impetrare impossibile erat, ideo Mediatorem
etiam DEVM esse necesse erat, ut sic in assumpta
carne officium Mediatoris ac Redemptoris perficeret,
cū mortem iuxta legem elidit. Fausti Nec solus

DEUS sentire nec solus homo superare potuisset; Natus
autem est vobis inquit Angelus Salvator, et cum Ange-
lo isto coelesti caduceatore, nos insonamus laetabundi
homines:

2.
CVID.

Natus puellus hodie
Et integra de Virgine
Infantulus tenerimus
Qui respicit vos gaudis
Hic Christus est noster Deus
Levens necessitatibus
Salvator ling omnium
Purificator criminum
Teritur per hunc vobis salus
A Patre missa coelitus
Ut inde vobis usque cum
Vivatis omne seculum.

Hunc missum Salvatorem in Veteri Test: Patriarchas
aliiq; sancti magno cum desiderio gemebundi in carne
videre anhelant, In primis vero Jacob, qui, divina
ex inspiratione adventum Christi in carnem nunciavit,
ut vobis quasi verbi exclamat: SALVARETVM EX
PECCO. Id est Christum in carne videre qui ego semini
promissus, quasi Spiritu S: accenso et illuminatus

Genes: 49. ix.

Cap. 2. xj. 7.

Johann. Ley. i. xj. 14.

3.
VBJ.

introducunt verba Aggari. Adhuc modicum unum inquit
Doming est, et ego commovebo calum terram et aridam,
et movebo omnes gentes et veniet DESIDERATUS.
Alque dictum illud praeclarum. Verbum caro factum
est. Verbum caro factum est! In oppido illo exiguo
Bethlehem. Non autem genetrix illa Descafa eode
tempore ibidem commorata est, sed Nazareth, carita
autem impulsiva proficiscendi fuit edictum Impe
ratoris Augusti, qui Christo Domino Dominorum
Imperatori Imperatorum hoc suo cum edicto inser
re coactus, o foelix servitium, per quod Mater Dei
cum desponsato sibi Joseph, iterum ferens iter
ingrediebatur, atque obedientiam praestabat ei,
cujus sub Imperio tranquillam et pacificam
ducent villam, ut possessiones ejus describerent.
Haec ingrediebantur brumali tempore, horrendo
in frigore, circa quod animalia fera gravis
simè serviunt, grave ergo miserum et calamita
tosum erat, quod faciebant iter, Dei tandem
auxilio ventum est ad locum optatissimum.

mulla nocte, hic verò miseria est ad aucta caren-
tijs diversorio, inopia etiam gravatis maximã,
ad calefacienda membra frigore quãsi mortuã,
adq̃ recolligendas vires. O vobis minima! Sed Christi
adventu et natiuitate maxima, salutem tuam
advenientem lacto excipias hospitio, excogita qd
multis prioribus seculis dictum sit de te ob nativi-
tatem Christi extollenda. Tu autem Bethlehẽm Michi Cap. 2.
Ephratae, minima ut ul sis in millibus Iehuda, ex
te mihi prodibil, qui sit Dominator in Israele, exor-
to ego ab antiquo, a diebus seculi. Sed diversorium
ei commonstratu in stabulo, qui lumen omnia mir-
di miraculosa gemmis et auro exornata aedificia
collocavit et Architectatus est, o humilime IESU Iar,
vile, quam magna tua est humilitas, tu in summa
paupertate, qui lumen dilisimus es in praesepio,
in stabulo nasci non abhorruisti, non es natus in arce
Sionis, aut Salomonis palatio, non in urbe Roma,

Johann: 18.

Omni^abus auxiliis.

aut in arce Capitolii, sed Bethlehema in angusto et
abjecto stabulo: O profundam humilitatem! Sic nempe
mundi gloriam conculeat ad significandum Regnum
eius non esse hoc de mundo. Patrem sibi non elegit Re-
gem aliquem mundanum, sed natus est sine Patre à
Spiritu Sancto conceptus, qui matrem Dei super-
verit, gravidam reddidit, quae postmodum Salvatorem
absq[ue] obstetricae perfectissime enixa est absq[ue] vitio et
incommodo, non cum dolore, qui homini in partu-
riendo possit. Uter enim in lucem edidit, in quo
omnis dolor cessat, et unde doloris proferibilis
causa, non ex maledictione, sed ipsa est gratia
Dei, ut hospitium suum fecit omnis gratiae
et benignitatis abundantissimum, non etiam
Angelorum, qui mysterium hoc intraspicere deside-
rant, vel Diabolorum causa, qui invidia, hoc gau-
dio et solatio nos privaturi, omnia excogitant
media, sed nostri & mortales causa, quo infini-
tam Dei Patris erga nos iram, quae nos in

CV^s.

extremas tenebras et torturas concepit, crudelis-
simam mortem obeundo reconciliet, nosq; ex
vulneribus sanos p̄curat reddat. Salvanam Inferna
Peccatum et mortem ligavit, ne nobis noceant, co-
ramq; Deo accuset. Natus est pauper, quò id
quòd latrone primavo ablatum erat, nobis recu-
peret, ex abjectissima coram mundo Matre in angu-
sto et minimo stabulo, in conlempatu, in hospitio simplici,
in feno, in praesepio, horrendo in frigore, ast tange-
tis tamen gaudentibus pastoribus gaudium annun-
ciantibus, appellatis postmodum universi chori Angelor-
um Sanctorum dicentium et cantantium: Christi-
natum esse, non esse quòd timeant sed gaudeant, in Ci-
vitate Bethlehem Iherosolyma terra illa frugifera non
solum fructuum vel fertilitate, sed natalitate Chri-
sti, dum eum exhibeat videndum in stabulo et ab-
struso praesepio, in quo omnibus hominum generi-
bus benedicendum esse, fasciis involutum, videant
et gustent quam bono filio Domini, illum etiam

6.
Quomodo.

7.
QUANDO.

sub Imperatore illo pacifico Augusto Christum pacis
Dicem destructa politica Iudaica et tempore censeudi
orbis nasci voluisse, ut impleret scriptura, ut etiam
nos apud DEUM in gratiam revocaret, pro nobis mor-
reretur, et tertia die resurgeret.

CONCLUSIO.

Tandem quia narratio ista decursu spatio finem
videt, illam DEI hoc tempore NOBIS declarantem
gratiam et bonitatem summa cum diligentia per-
pendamus, ex facto illo letitiam summam ob na-
tum nostrum GESUM concipiamus, et nati nostri
PUERVI humilitatem imitemur, tunc cor nostrum
rectum evadet Bethlehem, in quo Christus natus
est, semper instillet, permanebit, et nos tandem
ex hac vita commigrantes comitabitur.

DSX.

Νότος εδδυρικὸς
Αἰὸς περιουχί.
Κράσι βὲ ἀνλοῖ

A me
Johanne Hartmanno
Senckenberg Friedbergā
Wetteravo. Gießes Haßorim
i 672 die 25 Januarij.

UB

Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg
Frankfurt am Main

λέγειν λόλοι κοη ψοι θλοσ ἀκείειν ἡδὺ καὶ κα
 λον τοι μῦθοσ βοφοί προὶ ἡτῶν ἄρεων
 καὶ εἰδὼσ ἀδιαφθαρίαν ἀσφαλτοῦ εἰδὼσ. ὅτι
 προὶ ὁλίωσ ἐρητίεσ ἐφρονησαστοσ ἀλωροκία
 καὶ ὑπερμεγάρη ἐφρονησαστοσ, καὶ ἡμῶσ κεν ἡδελε
 ἐπιπόδω ἡρησαστοσ παρὰ ἡμῶσ ἀνδρῶσ πωσ ἀνλοσ.
 ἡλων ἡσῶ ἀνλοψία πειρασαστοσ, εἰσὶν προὶ
 λοσ εἰκάβασ ἀνδρῶσ, ἡκεσ εἰσ ἀσφαλτοποισ
 εἰκοσ. καὶ δεαβάσποσ ἀσφαλτοσ ἀνλοσ, ἡρησαστοσ
 ποσ ἡδὺ ἀνλοσ πειρασαστοσ ἡρησαστοσ. ἡδὺ εἰσὶν ἡδὺ
 δεαχρῶσ, ἡδεάβασ, ποσ ἡτῶσ ἡρησαστοσ, εἰσὶν ἡδὺ
 ἡδὺ πειρασαστοσ. ἡδὺ καὶ ἡδὺ εἰσὶν ἀσφαλτοσ, καὶ ἡδὺ
 ἡρησαστοσ, ἡδὺ, ἐπειδὴ ἀσφαλτοσ εἰσ ἡρησαστοσ καὶ κρεδῶσ
 ποσ ἡδὺ παρὰ ἡμῶσ ἀνδρῶσ ποσ εἰσ ἡδὺ ἡρησαστοσ
 ἡρησαστοσ πειρασαστοσ. ὅσ ἀσφαλτοποισ εἰσ ἡδὺ
 ἡρησαστοσ, καὶ ἡδὺ προὶ ἡμῶσ βοσ δίδωσσι.
 ἡδὺ εἰσ ἡρησαστοσ ἐπιρασαστοσ ἡδὺ ἡρησαστοσ. Διασαστοσ,
 ἡδὺ καὶ ἀλῆσείαν ἡρησαστοσ καὶ ἡρησαστοσ. ἡδὺ,
 εἰσὶν καδὰ πειρασαστοσ, οἱ ἀλλοτρίεσ κακῶσ
 καὶ διαρροφῶσ κρεῖσσοσ, δεικῶσ ποσ, καὶ ἀβεβῶσ

επακμα'ρει, υποβύλαι, και ζαηρονολε'ςλαι.
Από τῆς τανύτης τῆς ἰαξεω'ρητῆ ἀφαιρέσω παρ
υπό τῆς ἡλίου ἐρηπνοσι. οἱ, ἐύλε χληγόν χάριτος,
Μεβολάγη, ἡκεν τῆς δάητος και δύνερα ἡφύ,
κατα. Μάμοτ δέ τῆς κοθης πᾶσα ἀλληλεχία εἰ,
κοθῶτ ἐρηψυχοι βῶνα διομασ' κέλαι, εἰ εἰ
εἰυπτοῆ και ἐρηφύκ'δεος παρ δρεπλικὸν γῶ,
του τῆς τῆς ψυχῆς εἰκει. Ὑγροτὸ βῆμα δα,
Φέρει τῆς προδέρξ εἰ τῶ ἐπιδῆται τῶ ἀνωθικόν
και λοιπὰ τὰ πικραζουβῆμετα, ταῦτα δέ εἰσι πᾶσι,
καδάπερ φαιροῦ εἰσι, τοηματα, φεῦδῶ, ὄβερηθῆ
ακρέατα, ὄψις ἀφῆ. ὦ ἡ καλὰ τῆ ψυῆς ἐρηπῶ
τοῦ ζῶντος, ἐρηφατῆλαι καθῶν και ἐρηπῆ ἐπί
τῆς ψυῆς, πολάμηα και ἀρηφῆβια και πελεμᾶ
τὰ ἐν τῶ ἀσεί υπό τῆς ἔρατῆς πελαημετα, ὄρητῆ
ταῦ εἰρηθῶ λαρηβατοθῆς ὠθῆ, ἀκῆθῆ, τῶν
φρωτῶ τῶς φεῦρ'θῆ και τῶς ψυχῆς φεῦρ'θῆ,
ἔρη ἡδοιᾶν ἀποπλαροῦλαι, γένουσαι, και τὰ
πυροετα ἀπό ψυχῆς διαλεφῆζουσαι. τῶ εἰ τῶ
πιθῆθῆ τῶ λοφικόν και λαληθῆθῆ. Μοῦτῶ εἰ
ἐνρῶτῶ τῆς τῶ ἐνεσε'βῆμετα ἔδωκεν ὁ θεὸς

1
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

ἐστὶ γὰρ τοῦ εαυτοῦ νότον κατὰ τὴν διάνοιαν ἐπιδικεῖν,
καταλῆ, καὶ ἐὰν διαφέρεται, τὸ πρόσωπον τοῦ ἐν ἑ
τότερον κατανοεῖται, τὰ δὲ κατὰ ὅπιναι ἐν τῷ βῆ,
λαρλίω τοῦ ὄρα βλέπειν. ὁ δὲ ποιεῖ μάλα τὸ ἦτο
φλαρωθῆ, ἀλλ' ἀνάληθι ἦ, ἀνωφερεῖ καὶ δεξιῶ
ἢ ἐπεριώλετο, περὶ ἦ ἐν τῷ ὄρα βαβιδεῖν τῷ
λυδίω, μαρτυροῦντος παραλείπει παρὰ τὸ ἦ,
εἰς τὸ δελφίνα πρεβεία πέρπει ἐλόγησε.
Ἐπιδαροῦται γὰρ ἦ τὸ ὄρα ἢ ἡμεῖς ἐν τῷ
ἦ ψυχῆς εὐδαιμονία. Ἐλευθερὸν τῷ ἦ ἡμεῖς
τὴν ὄρα ἀπέδω. ὡς ἀπόλλυται ἀπόκριβι, ἦ,
λυδίω ἔλεγε, ἐν τῷ εὐδαιμονίᾳ ἐβῆ, ὅποια
τῷ ἦ ἔλεγε ἔλεγε ἀρῆς ἦ ἡμεῖς ὄρα ἦ τῷ
ἦ, ἦ ὄρα τῷ ὄρα καὶ τὰ ἦ ἡμεῖς
πέρατα διεξωδικεῖν ἦ ἡμεῖς, ὄρα ὄρα. Ἀλλὰ
ὅτι ἀντὶ ἐπιδικεῖν τοῦ εὐδαιμονίᾳ.
Ἐξοδεῖται ἀξιοπιστία ἀλόγῳ τῷ ἦ τῷ
ἐκ βρέφῳ τὰ ἦ ἡμεῖς καὶ τὰ ἦ ἡμεῖς,
βεία πεπαιδευμένοι, μάλλον δὲ προδέξωμεν
καὶ μεγαλύνωμεν τὴν ἦ ἡμεῖς ἐν πρεβείᾳ, ἦ
κελεῖτε, ὅποια ἦ περὶ τῷ ὄρα, καὶ φιλολι,

ΛΟΓΟΣ ἙΛΛΗΝΙΚΩΣ
ἀπὸ περὶ κτ.
Ἡρώδι δὲ ἀντοῦ

A me
Johanne Hartmanno
Senckenbergii Friedbergæ
Witterarv. Gessas Hæbræu
1672 die 25 Januarij

Προσκήριος.

λέγει λόγος κορυφῶν ὅτι ἀκέραι ἡδὺ καὶ καλὸν
 ἴσιν πῦλον, βοφῶν πρὸς ἡν ἴσιν ἀρετῶν καὶ εὐδῶν
 ἀδιαφθορίας ἀσφορέας ἐρεῖται. ὅτι πρὸς ἀλίφω
 ἐρητῶν ἐκ τῶν φρονημάτων ἀλαστορεία καὶ ὑπε-
 κηφανία ἐφρυδιώθη, καὶ σιωπῶν κεν ἡδεδε ἐπὶ
 πόθω ἡγῆσαι παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἀυτῶν. Δέτω
 ἴσιν ἀνλοψία πειραζέσθαι, ἐαντῶν πρὸς ἴσιν
 ἐγκαθάσθαι ἀνθρώπων, ἡκεν εἰς ἀσφαλματοποιῶν
 οἰκον. καὶ δευτέρου ἀσφαλμα τῶν Διῶν, ἡρεῖται,
 πόθω τῶν ἀυτῶν πείσασθαι δύναται; Τῶν δὲ εἰποῦν,
 τῶν δευτέρου, κελῶν, πόθω τῶν ἡρεῖται ἐφῆ; εἰ-
 πόρῶν δὲ πλείονος ἴσιν καὶ τῶν ἐαντῶν ἀσφαλμα,
 καὶ κορυφῶν, ἡδὺ, ἐπειδὴ ἀφελῶν ἐν δευτέρου καὶ
 κελῶν, πολλὴν ἀυτῶν παρὰ τῶν ἀνθρώπων εἶται
 ἴσιν λόγος, ἡρεῖται περὶ ἀυτῶν. ὅ δὲ ἀσφαλματοποιῶν
 ἐφῆ, εἰς τῶν ἡρεῖται, καὶ ἴσιν πρὸς ἡκεν
 βοῖ δίδωμι. Τί βοῖ δοκεῖ ἐπιτηδύσιον ἴσιν τῶν
 ἐντῶν; Διὰ βραχέως καὶ ἀλκῆς διὰ τῶν λέγει καὶ
 ἐντῶν. Ἐπέεθιν καθάπερ ἐλαί πᾶντα, εἰ
 ἀλλοτριῶν κακῶν καὶ διαγενομένων κείνων,
 ἐκώπλοτι, καὶ ἀτεβῶν διαβάλλουσι, ἴσιν

δὲ ἐαυτῶν κολποὺς ὀδέποτε εἰσέρωδι.

Προλαβίβ.

Περὶ τούτων ἡδὲ κακίας φαρμακῶδους καὶ ἡμῶν
παρακείμενῃ καὶ βυβερῆσιν, ἃ καὶ ἐπιλοδοῦν
ἔχει πρὸς οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀποσημαλίσει τῶν
ἄνθρωποι καὶ ὄχιον, ὅπως εἰ διαβέβαιον αὐτῶν
ἕκαστος ἀρχει καὶ ἰατρῶν ἔσονται βύνηται τὸ
φαρμακῶν ὡφέλιμον παραλείπει, καὶ πρῶτον
προβυτον αἰώνιον ὡς πρὸς τῶν παρόντων
ὄχιον ἀπότῃ τὸ κάλλιον εἰσποροῦν καὶ
διωροποιεῖσθαι δύνω, ὅ ἤματι ἡλίουδλε,
ἡλια, ἡμῶν δὲ αὐτῶν.

ΛηΨίεντολαβ

Ἐπεὶ δὲ ἄνθρωποι ὡς εἰς τῶν εὐφρησία, καὶ
ἐντοια παρτα εὐαρισει ἀπαρῶκενοι σπε
πρὸς τὸ λαλεῖν ἢ εὐνερεῖς ἀκέρει, ἢ ε
ἀρῆκσσορ ἐλέφειν καὶ ἴνα τῶν ἰσπορ σπε
ωφορ πάντοτε ἀποκλῶν κελένει, διβόλε
σπορ περιφύβω ἡμῶν ἡλῆειν ἡλῆειν, τὸ ἐπι,
φῆμιθμα ἐν τῶ ἀκέρει καὶ πρῶτον εἰσπῶ
ἢ ἄλλοτ ἢ ὀπαῖασι, σπε ἔλι ἀδπαῖεδω.

Ἀποδείξιβ.

Τρεῖς εἶναι τῶν ἰσπορ ἀραβαῖεβ ἐν αὐτῶν πρῶτον
σορ ὀδῆν περιλήμῃ τὸ καλῶλεσορ καὶ καδῶντε,
σορ ἡμῶν ἀ ὀνυάσει ἡ βωλικῆ ἡ σερῶ,

ἐπακράσει, ἐποφθαλμίζου, καὶ ἰσχυροὺς λέγει
ταί. Ἄπο τοῦ λαύου τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀφαιρείου
πᾶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐμπροσθεν, εἰς χυροὺς
τοῦ, ἢ ἐκ βολάνης, ἢ καὶ τοῦ δακτύλου καὶ δεξιῶν
ἢ φεύματα. Μᾶλλον δὲ τοῦ κόβου πᾶσα ἀλλοτρία
εἰκότως ἐκφυγοῦν ὡς ἡ ἀπομακρύνεται, ὅτι ἐκ
εὐπλοῦ καὶ ἐκφυγόντων πᾶσι ἰσχυροὺς ἰσχυροῦ
πρότερον τοῦ ψυχροῦ ἔλκει. Ὑπερὸν ὡς βήματα δια-
φύσει τοῦ προτέρου ἐν ὧ ἐπιπέταται ὡς διακλινοῦ
καὶ λοιπὰ τὰ παραγενόμενα, λαύα δὲ
εἰς πέντε καθάπερ φαινοί εἰσι, τοῦ μαλακῆ
βίβου, ὁ φρενῶν, ἀκρόαμα, ὁ ψυβ, ἄφκ. Ἐν
ἢ καλὰ ληψὶς ἐν παρὶ τοῦ ζώου ἐκφαίνεται
καθὼς καὶ ἐρετὰ ἐπὶ τοῦ ψυβ, πολλαῖα καὶ
ἀριφύβια καὶ πελαγὰ ἐν ὧ ἀεὶ ὑπὸ τοῦ
ὄρατος πελαγῶν ἡ πᾶσι λαύ εἰς ἰσχυροῦ
βαρύνου, ὡς ἀκτέλι, ὡς φρενῶν τοῦ φρενῶν
τοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, ἢ φρενῶν εἰς φρενῶν
ἰσχυροῦ, ὡς ἡ δόξα ἀποπαράγουται, κένουται,
καὶ τὰ παύεται ἀπὸ ψυχροῦ διαδοξίμουται.

Τὸ ἄλλοτ ἐπιβλήθη τὸ δόσικόν καὶ λαλητικόν.
Μότρω ἔν ἀνθρώπῳ τὸ ἐνεργελλήμα ἐδύκετο ὁ
θεοῦ, ἴα, καθὼς ἴωτα τὰ λουτὰ ἰηὶ ἴη
δεδοταί ἐκείνοδ ἀτῶ τὸν ἔρατοῖ βλεπῆ,
τὸν τὸ ἔρατὸ κλισῆ ἴα μαρτάρη καὶ ἐπιβλή
ἴα, καθὰ πρε ἀποτὰ εἰδί, ἔλωτ ἔσθ βύφροτα
καὶ ἰσπὸν ἰσπὸν ἔλη, ὡτ καὶ εἰσπὸν
ἴητῆ, ἔπὸτ ὁ κατὸ ἀρροφῆ τὸ δῶμα
τὸ καὶ ἰηὶ ἀρροφῆτ μετῶ, ἔν ἔ. αὐτῶ
ἀλλῶτ μακρῶτ περὶ ἰηὶ ἔχει, ἰα μαρτάρη
κορτὸ ἰηὶ ἔν ἰσπὸν φῆτ καὶ ἔσπρεπῆ
κορτὸ ἰηὶ εἰσπὸν: Μετῶτ κατὰ τὸν ἔσθ
καὶ ἰσπὸν, κατὰ ἰηὶ βοφῆτ καὶ βύφροτῶ
ἴητ, εἰσπὸν κατὰ τὸν, καὶ ἰσπὸν τὸ ἰσπὸν
δεσπῆτ καὶ κατὰ τὸν, πῶτ ἔφ. εἰσπὸν
πῶτ καὶ ἔφ. ἔλετ ἔλη, καὶ πῶτ ἔσπρεπῆ
φολετῶτ ἔν τῶτ.

ἰητ ἔλετῶτ παρτῶτ ἀζῶτῶτ καὶ ἰητ,
κατὰ τὸν: Ὀλι τὰ ἰητ ἔσπρεπῆ, ἴα κατὰ τὸν,
ἴητ ἰητ ἰσπὸν τὸν ὁδὸτ ἔσπρεπῆ τῶτ,
καὶ ἰητ τὸν ἀρροφῆτῶτ ἀρροφῆτῶτ.

ἡ δὲ αὐτὴ, ἡ δὲ ὄλαρ, ἡ δὲ θεοὶ καὶ τὰ τῆς χώρας
πέλατα διαζωδικῶς ἠηκόντη, ἡ δὲ ἔδαρσ.
Ἀλλὰ δὲ ἀντὶ ἐπιδοκίμωνος ἐν δαιμονοῦσας
ἐξυδερῶνται ἀξιοπιστῶν ἀλόφω τ' ἔλα τ' εἰδὼς
λα, ἐκ βρέφου τὰ ἱερὰ θεάματα καὶ τὰ
θευτεβῶνται πεπαιδαυμένους, γὰρ ἄλλοι δὲ περὶ
δὲ χροῖται καὶ μετὰ τὸν ἡμῶν ἐν
πρεπείας, ἡ καλέουσι, ὅπως δὲ περὶ τῶν ἀρετῶν
καὶ φιλοσοφῶν τὰ βολῶνται πρὸ τῶν ἀφροσύνης
πρὸ παρασκευάσεως ἡμῶν τὴν τῶν ὄλων
μακαριολογία, καὶ ἀντὶ τῶν ἡμῶν ἐν βίβλῳ
εἰς τὸν ἡμῶν, τῶν τῶν ἡμῶν ἡμῶν ἀρετῶν
ἀλλὰ τῶν ἀρετῶν ἡμῶν, εἰς τὸν ἡμῶν
ἐν τῶν ἡμῶν ἐν τῶν ἡμῶν καὶ ἡμῶν
πρὸ τῶν ἡμῶν. ἡμῶν τῶν ἡμῶν καὶ ἡμῶν
κεν, ἡμῶν τῶν ἡμῶν περὶ τῶν ἡμῶν
λενεπὶ τῶν ἡμῶν, ἀφελὸς δὲ τῶν ἡμῶν
πάντα τῶν ἡμῶν πλεονεξία ἐπιπλεῖσθαι. καὶ
τῶν ἡμῶν ἀνδρῶν ἀλλὰ τῶν ἡμῶν
διαβόλων, καὶ καλαρῶν, διὰ τῶν ἡμῶν

Thema.

Præter de avlor

Dicli tam faciliū, quam auctōrū iucundū ac
pūctūm sapientes ad virtutū motū in se,
et vilitatem dūclores referunt in videri, quod aliquan-
do Mercurius arripant hūc sū pūctūm fastū in sūmū,
erit. Scires voluerit, quanto incensū apud ho-
mines haberet iste. Volens istū avlor vīa ex-
periri, in hominem prius transformatū, in gresy
et domū statuarii: Et visa statua Iovis, rōa,
ut quānti q̄s ip̄a emere possit. Sic autem
cūm dixit res dractma, risit, et quānti Jūno
nis ait: Cūm dixisset pluris: Visa et sūi ip̄s
statua, ac ornata, cūm nūptis fil. Deum, et
lucrosy, maximam de se apud hoies haberi ra-
tionem, rogavit de se. Statuarii vero ait,
hæc hæc emerit et hanc additamentū do. quod
morale censer quāso istū fabūla esse. Dicant te
viby quod res est. Perstringit quem vis, q̄ de q̄,
hycūnq̄ male et p̄verse iudicat, cavillatur et
scabiose traducit, ac sūi ip̄s finūm nūquā
introspicit.

De quo venenato et nobis quāsi cognato male,
quod q̄ eo p̄vasit tibi hoies, modo existit, et
clamare nūnc licebit; Et quō sūi affectibus
unūquīs q̄ imperau et mēderi fūctū p̄cipit

Gordium

Propositi

utile remedium producam, petuimus rursus
tam de presentibus quam absentibus bene ominari
supplicabo, quod duobus his verbis absoluitur
fructu beati aulor.

Ad quibus erroribus.

Vos vero viri, in quorum propensioe totum
consistit me imparatum ad dicendum vel beni-
gne audire vel inauditu redarguere et ut
sublimem hunc locum pro se declinem jubere
tribuente mihi trepidanti dicendi gratiam,
favorem in audiendo, et quia aliter complexus
est mihi vestra patientia me etiam rescille.

Ad hoc
Confirmatio.

Tres sunt viventium gradus, quibus unum aliud
anteceat, et quidem unum est quod in se
ipso despicit. Primus gradus in suo complexu
omnia ea comprehendit, quae vitali poten-
tia progerminant, vident, nec reserunt, ac
vivere tantum dicuntur. Ad cuius classe eximi
non potest omne sub sole vivens, sive gramina
sive herbae, sive frutices, sive arbores. Imo
totum mundi compages non immerito est in hoc
Ergo una est (viva et animalia substantia) cuius pe-
sent, quia ex eja inspiratione in quibuslibet
habitu partem naturae vegetabilis
et liquor noster est in hoc et in hoc. Secundus
gradus pro me excedit in eo, cum additio est in eo.

2. grad.

cor vim sentiendi; et ea quae ei sunt adiuncta.
sunt unum ista, sensus, vel fati notum quibus.
quibus obiectis aliis visis locis. Cuius perceptio
e in omnibus animalibus, aequè enim reptant
supra terram quam innatantia aquis, aut
in aere sub coelo oberrantia volatilia, nari-
bus odoremprehendunt, auribus voces habent,
prejatis sonorum vel timent aut fugiunt, quibus vo-
luptate capiunt, sapiunt, calidam à frigidis
discernunt, imò multo acrius facie quam homines
stingit superaddit ^{est ratio} ^{et vim sentiendi} ^{et vim sentiendi}
Soli igitur homini hoc beneficium concessit Deus,
ut sicut cetera animalia terra spectant,
ipse coelum verso respiciat, coeli Creatorem
et deum et ingratum, sicut sunt a Deo, Ric-
mente intelligenti et auro sapienti praevidetur est,
qui et se cognoscit, non modo non quoad cogi-
tationem corporis et harmoniam membra-
rum, in quibus ipsi aliis quibus amplum Argumentu-
ritatem, et formosam concinnitatem sibi ipse
Dominum quoad mentem et aium, quoad sa-
pientiam et intelligentiam sibi ipse quoad ani-
mum auro indicat et explore, quomodo
erga se, quomodo erga alium sibi affectus, et qua
ratione utriusque faveat.

comparare, et beatitudinē civitē meliorem
affirmare jubet, quā auri argentive sapientia,
et laudat (plena miseriam) et percordat,
nem.

Hinc non male August. petul. Domine da mihi
nosce te et nosce me, subindicans optimam
cognitionem a semet, ipso civi, et facile nō
quem ita ab reprehensione aliorū sperare.

Imminent nunc alijs tradicant et servent;
at qd aspiciunt festuca (Luc. 6. 41. 42) quā in oculo
fratris ipse ē, habem autem in proprio
oculo non animam verbi nō. Hic proculdā ejiat,
se primo trabē ex oculo vestris, et tunc
despicites, ut ejiat huius festuca quā in oculo suo,
hinc est. Consera enim mens rebus fuma mendu,
cia videt.

Ceterū igitur navos suos explorare cogit ab,
pergere sapienter, felix, haberi, et catumini,
arguitur invidere desiderat sollicitē et a,
et rate sequat huius present nosce te ipse.
D. xi.

Testimonis.

Comitibus

(1670)

Formula ad Examen imitatoria consueta

Generose Nobilissime Domine Burgravie, vice Burgrave.
Admodum Reverende necnon Doctissime Pastor, Diacone.
Amplissime et Consultissime Domine Synodice, vel Praetor, Reichsgran.
Prudentissime Domine Scholarcha, Curator.

More pervetusto acceptum ac laudabili hujus Scholae consuetudine
approbatum fuit, singulis annis bina Examina tum flidumnale tum
Vernale instituere, eam nimirum ob causam, ut juxta classicum ordinem,
discipuli pietate artibusq; imbūti, profectus et progressus specimen
qualecūq; edere possent. Cum ergo à semestri ad instans Examen
lectiones ad finem perductae fuerint, Praeceptores nostri observandi
cum Dominorum Scholarcharum consensu

V. Generosam Nobilitatem. Tuam Reverendam dignitate

V. Amplitudinem et Claritatem. vest. prudentiam
obrixè orant ut cras, annuente Deo, circae horar septiman
matutinam in Schola comparere dictoq; hūc Exami interesse
et praesbe, nec non lectiones per arstatem propositas inquirere
et explorare velit. Quod si fecerit, tum in laudem et honorem
Dei omnipotentis vergeat plurimum, et non solum Praeceptores

nostri colendi, exiguis suis officiis grata mente gratosque
animo compensare studebunt. Verum etiam nos discipuli
subiectissimi eandem gratitudinem adeoque quaevis obsequia et feruia
servitia perpetuo sumus declaraturi. L

Gratiarum actio

Plaudite nunc rursus pueri nunc surgite mecum,
Plaudite perlatis perlatis solvite voces,
Haec etenim sibi nunc tempus peraganda reposcit
Ut quia jam nostrum rursus pro more peractum est
Examen, lati dicamus ut ordine grates:
Atq; aliquo memorem testemur carmine mentem,
Quare agite o condiscipuli confurgite mecum
Una omnes, primunq; Deum qui commoda nobis
Omnia largitur, teneris celebrate labellis:

Hinc reliquit Dominus, quorum praesentia nostrum
Examen decorat, dignas persolvite grates.

Ad Deum Principio ingentis toto tibi pectore grates
Dicimus, Aeterni solvite charissima Patri

Christe Deus, Teneram blanda qui voce juvenem

Illic, amplexusq; fovet gremioq; Paterno.

Nam cum essemus atq; rudis indigestaq; moles,

Tu nos materno formasti primus in alvo

Omnipotente manu. Pulchro tu membra tenella

Ordine disponens: Perfecto in corpore tandem

In sudisti ammas, nobisq; alimenta ministras.

Tuq;

Tuq; lavans sancto nativus flumine sordes,
Nos conjuxisti proprio cum corpore. nec non
Omnia perpetuae legasti munera vitae,
Tu ne qua forsas fraudes aut ulla nocere
Damna queant nobis: adspingis mille ministros
Flicerant turmas: quia omni nos tempore servent.
Tu Meoenator ^{etiam} Dominosq; benignos
Lataq; invenis vires: sensusq; vigentes.
Cuiq; suo tribuis modulo: sedosq; ministros
Adspingis: nec non vestes victimq; ministros.
Omnia largiris: tandem quarum indiget usus.
Ante ergo splendens stellarum regia coeli
Corruet: ac tellus a sede movebitur ima.
Ante immutato naturali ac ordine rerum
Fuit ignis fluet: aut inuictibilis unda flagrabit.
Quam te cespemur caetero tandem labellis.
Haec ergo in coelis Domino pio vota fieri
Aeddit a, dum grates laudesq; exsolvimus omnes.
Ad Magist. Dicimus, aequae tibi grates sacer adeo Senatus
Dulcia qui Patria parrina pars habes.

Quod sacras aedes struxit, sumptibus olim,
Et doctam placuit constituisse scholam.

Te celebrat merito terrarum maximus orbis,
Laus tua non ullo est interitura die.

Ad Schol. Ipsa super et fas est crater cantare Scholarchis
Hacce scholae nostrae quaeis data cura fuit
Qui coetum explorant in nostro examinis actum,
Grata illos celebrat carmine nostra cohors.
Ipse Deus vobis semper dignetur adesse
Ut sitis nostrae puppis & aura scholae.

Ad Past. Praebyteris necnon canimus praecordia laudum,
Qui vitae aeternae doomata sacra docent,
Qui tenera instillant pietatis semina pupi
Mentesq; sincera verba sacrata docent.
Tribus in nostris quo longe verba sacrata
Spargatis, Dominus set bona cuncta Deus
Vos Deus Angelicis tutetur ubiq; ministris,
Perpetuo vestro sospitet ipse lares.

Ad Prae. Nec Praeceptores nostros mea Musa tacebit
Vos estis digni Carmine, Musa canere

Nam Praeceptorum nemo sicut salvere gratias
Pro sudore potest proque labore potest.
Sicut Aristoteles faciendo fatur ab ore
Haud levis operam tunc docere labor
Quanta autem vestris referenda est gratia factis
Hanc vix Virgilii dicere Musa potest
Et tamen ex imo vobis quoque pectore gratias
Dicere quas quimus, dicimus et carimus.
Dum sumus, et nulla haec capient oblivio mentes,
Mortis ab involvie dummodo vita manet.

Epilogus: Nunc quoniam properare properans praeter volat hora
Sedite Pierides, veniam vos sistite Musae.
Ergo si fuerit mihi quis fortasse relictus
Exoro veniam, si non mea praestitit illud
Venula, praestabit dulcis chorus atque canorus
Musicus. Ergo omnes Rueri consurgite, mecum, et
Tollite dulcisonas voces consurgite, Dixi.

Oratio Gratianum actoria
In Examine Vernali 1670

Generose Nobilissimi, Amplissimi et Prudentissimi Domini
Burggraviæ, consules, et Scholarchæ, viri Reverendi admodum,
literatissimi, humanissimi auditores et examinatores honoratissimi.

Si Generosa Nobilitati vestra Amplitudini, Reverendæ Dignitati,
et præcellenti claritati pro maximis in hanc Scholam nostram collato
beneficiis parum cumulate gratias egero, quasi obtestor, ne mea
naturæ potiùs quàm magnitudini meritum vestrorum id tribuenda
putetis. Tantam enim gratiam, benevolentiam ac beneficentiam
gratis linguis ac mentibus prædicandam intelligunt omnes, quantum
pleniq; prædicare mei ordinis non audent. Nec tamen ego in id provincia
me vel sponte incesse et impari mihi passus sum ultimam hujus fabule actum,
quod præ cæteris audacior et disertior, sed quod nudam rei veritatem
in vero suo cultu sine veste sine fucis, aut quoruncumq; terrore omnium
ambagibus expressurus, auribus animiq; vestris audiendis toto die
defatigatus verborum brevitate videar consulere. Quod diu exequi
negotium ^{puto} aurium benevolentiam tantillum temporis spatium
à Nobilissima vestra Amplitudine, reverendâ Dignitate atq;
claritate impetraturum me confido.

Ad Deū Jam verò anim primum, cui debeo actionem meam ad Deum animum
Beneficentiam cumulis atq; meritis adeo obtinuit, ut inde exordium et ubi
desinam vix reperiam. Scitur quòd sit innumerabilem, quæ præterire ne
cegit elapsi temporis arguita, quasi Exemplar et illustre loci mentium
statuo hic in conspectum vestrum, ejus, qui potentia maximis, beneficentia p[ro]p[ri]a
Sapientia imperisnitabilis, circa humanum studium destinationem, curam singulorum
oculum vigilantissimum et circumspectissimum, providentiam quæ prius
de honesto ei loco ac murem prospicit, quam in hanc edatur lucem, et
vel nullissimis anorum funiculis ita ducit leniter ac dirigit ut in virtute
pro se adolescat, adultum confirmet, solidetq; ut Patria lux malis temporibus
evadat ac pestis interneciona. Sagacissimus hostis regno suo imminuere
odoratus à talibus imminere, idcirco machinatur insidias, callidusq; ex
artibus impellere nititur, et in herba surgentes opprimere, mille tendit
laqueos, mille retia, mille furcas ac tendiculas. Hic ex improviso
onus stregit, pedem luxavit, brachia brachium extorsit, illi equi
calceis caput obtulit, alios fluminis eversa contra verticibus exhaeret,
alios pyrio pulvere facies adusta ac deformata, hic, quòd auditu
longe est hominibus, considerata ingenii tarditate ad artes gladio
rogos deducendas sollicitatur. Aliis furandi occasiones, alii
chartæ lusoria, alii alia et pestilentissima monstrantur coramibi

Ep

En quanta vitiorum ac periculorum ubique seylla! quanta charib.
dir! Mirum sit vel nullos hos infestiarum laqueos effugere, nisi miseri-
cordia Dei salvos incolumesq; aliquos praestet, hostiq; infernali praedar
e laqueo eripiat. Quo nomine aeternas tibi ter optime max: Deū
atq; immortales gratias persolvimus, utq; hoc nostrum seminarium,
quod clementissime hactenus servatum, porro commendatum tibi
habeas, precibus gemitibusq; praeiunctissimis attestamur, veneramur.

Al mag: Sch.

Sed ad vos transeo, quī Deo proximi, Nobilissimi atq; Amplissimi Domini
Burggravi, Consulis et Scholarchae, quorum quī sublimiores sūnt animi
quā ut ullis adulationem illecebri, seu potius ineptis capiantur, ineptis
itq; putidissiq; huic libens abstinere, ad rem quae faciunt paucissimis
adjectis. Graviter et sapienter ex vitia Principis, juventuti ad decus
et virtutem natus factusq; malo, dixisse fertur, scholam desolutam
quā desolutam, bisse videmini hanc vocem, et à vocibus spirituum
Regibus dignum, quī ut de majestate affabilitatem arduunt, gravitate
humanitate temperant. Sic in omni regimine, disciplinam lenitatis
oleo mitigari, et acrimonia aceto pro re nata acui desiderant,
pustulantq;

Pietatis frenum disciplina est, obedientia nervus, diligentia vincula,
honoris, reverentia et modestia retinaculum, et superiorum auctoritatis
rotae ac firmiterium. Haec prolapsa non languent modo, sed
sursum deorsum rotantur ac rapiuntur omnia.

Fertur equis auriga, nec audit currus habenas.

Quam disciplinam è Schola non eliminandam sed potius exercendam cupiatis etiam me tacente res ipsa loquuntur et in posterum me absente loquentur, ut ob id digni, qui ab omnibus gratam mente haec secum perpendrabitis deprecemini.

Ad Dor.
Part.

Vos praecipue, viri Reverendi admodum pieque literatissimi, qui et quantum dextram iuventutis educationem faciatis non publicam tantum voce necessitatem ejusdemque utilitatem demonstrando, sed privatim ubique, colloquii filiorum diligentiam laudando, Parentes ut mutuas Praeceptoribus operam tradant cohortando, ut jam semestria Examina, quae haud raro frequentatis, taceam, testatum hactenus fecistis. Nacti huc benivolentiam vestram, viri Clarissimi, et à Deo, qui immortalitatis praemia promittit omnibus, qui unius è suorum minimis curam suscipere gravati non fuerint tam in mortali hac quam in immortalis altera in vita cumulatissimam expectate.

Gratias tandem votis singulariter Clarissimi atque spectatissimi auditores et Examinatores agimus, qui nec ipsi hos ludos nostros aspernati, filiorum sive vestrorum Ventamina observare, Parentumque officium expleere sive Amplissimo Magistratui nostro venerationem hanc adhibere voluistis, Collegarum amicum defuncti estis munere, sive erga literas ipsas vestras declarare benivolentiam placuit, vos ipsos vere homines et humanitatis cultores esse manifestum reddidistis: Quod ut gratissimo animo agnoscamus ita quod pro tempore non valens, munificentiae divinae reddendum transcribitis.

Postremo ut principio finem iungamus, ad ter Ter opt. mag. Deo
Supplices ac ~~verat~~ venerabundi revertimur, flagrantiq; affectu
roamur unanimiter univrsi, indytm nostrum. Auoritatim,
Ecclesie Scholaryq; nutritior ac praesides Dominos Scholarchas
aim nostra Republica florentes, cum sana ac salva Ecclesia Junos
ac Salvos Ministros, cum iuventute pia proba ac felici, fidos ac
valentes Praeceptores, conserues, protegas ac tuearis.

Fac tibi seruiamus, tibi tuisq; nos totos offeramus, et quod reliquum est
vita, ita traducamus, ut post hujus vita curas et miserias, labores
et molestias, quietem veram, beatam, aeternam tecum in coelis
agitemus.

Dixi

Orationcula de

laude Hyemis.

Multumò plurimi, auctores sonoratissimi, so-
diano non solum sed in prioribus inventi seculis
qui non semper speciosas aut principales sibi ele-
gerant ~~subtilis~~ materias, sed interdum etiam de
vilibus abjectis et paradoxis differere materijs se-
pius profuerunt. Exempli loco sistatur vir ille præ-
stantissimus Homerus, Poeta insonis aucthoris
lectione et memoria dionysimus, qui non solum
proclari illud gestum Trojanum bellum, sed
et abjectorum animalium locum certamen descripsit
utpote murium et ranarum aliorumque animanti-
um vitium: Adesto etiam Virgilius qui non medi-
Æneida sed Cælicem quodque reliquit et Ovidius qui de
nuce et pulice sensit.

Exordium à con-
suetudine Scripto-
rum.

Quapropter testimonio horum Præclarorum et
cellentium Virorum fretus non in vitium meum
vertebamur ~~quod~~ Hyemis tardibus tanquam molestis-
sima anni parte dico ~~confido~~, sed ut facite
mecum animadvertitis auctoritate provinciam hanc
sub ~~impia~~ ^{em} impar ee humeris, ita minimè pro sin-
gulari vestra humanitate ac benevolentia dudico
quin me per tantillum temporis spatium de pro-

Proposito

profecto themate balbutienti et discrepanti aëra favor
ri afflatūri meq̄ benignis aūribz exegūri sibi.

TRACTATIO.

Multū quidem incommoditatis tempestat affert
brūmalis; dūm scilicet corpora nostra frigore in se se
tur, interdū etiam, quōd magnā, internecioni
traduntur, est quidem molesta, non solum propter
hanc, sed etiam quōd tenebræ, hominibz pro
coeteris ingrata, multo a negotijs varijs expe
diendis arceant, neq̄ suū munus efficiendū admit
tant, non tamen ita propter difficultates tamen
vitandas; meliora et excelsiora spernenda.

Spicūdo.
quamvis
t.

Utenim grata à varietate temperam, dūm scilicet
membra nostra à solis fervore et assū labefacta
et debilitata refrigerat ac sequebat, non so
lum hoc sed etiam sensu fatigatos, qui partes
rotuies corporis humani, mirū in modū
in pristinum rediit statū, et ita sanitate
omnibz generis fructus celeberrimos hominū
cumulat atq̄ acervat; hac temperis varietate
gratissima enim, si diūtiora et perpetua
essent, fastidium parerent, neq̄ amoenitas
Veris neq̄ calor gustari foret gratia; nisi hęc
misi frigore varientur et alterentur,
Deprehendit p. sensu nostris, ut sibi aditū, et sibi
factū gratissimū, quia objectis, si non variantur, fatigari.
ita neq̄ amoenitas veris, neq̄ calor hęc, ei gratia forent, si non

quam grata sit à
des instituta tem.
porum varietas, gra
ver excipit affert
et saltem spiritibus in
tūm, hinc hyem
volit, p. et meta
cense consilij
et hinc veris
et tunc p. hinc
sic oritur hinc
ne fastidium pariat
gratissima quōd
si diūtiora essent
p. hęc. hoc ipsum
in se, contingere.
ita neq̄ amoenitas veris, neq̄ calor hęc, ei gratia forent, si non

hyemis frigore variarent.

et interdum hujus amoenitas superat aspectus
pulchritudinem, ut in Musicis concentibus cantionis
dura mollis suavitate interdum tollit. Hanc
varietatem et vicissitudinem antiqui illi Poetae
Lucanus et Horatius quos laudant et celebrant
nec ultimo in loco inter bona collocant.

Commoda multa praestul aeri, ^{quae} nebulas multas
venenator vapor ex terra faucibus in aera
ascendens, ^{quos} in alijs terra locis non solum
sed et in hac Germania regione ~~exhalat~~ hinc
~~non nisi~~ ~~tempore~~ magnam pestem et variormor
bor excitator, satis superque scimus, hyemis tempore
in parte repressit atq; funditus eradicitur.

Venatura quoque accommoda elapsa qua felici
me inter nives peragitur, dum fera vitam
quarentes ibidem oberrant vestigia nivibus
imprimunt, venatoribus deinde ea quarentibus
ansam ^{et} capiendam et itaque dant, qui hoc
hyemis tempore divitias sibi cumulant eaq; appr
pinquante gaudent. Bibet etiam hyems longi
Papidiorer et gustu jucundiorer piscer quam aestate
in aestate enim soletificant frig in spiculi comeder
sibus navisam quasi praebent.

Chemodmodum enim
in Musicis quam vis
maxima sit gratia
cantibus multis, et dicitur
tamen saepe in partibus
vestitur: ita quibus
hyemis frigore non
satis exoptatis est
si amoenitate veri:
vel calore aspectus.

De Ab Vili

hyems

i Venatura:

2. Piscatura:

3 Respectu viarū. Hyberno etiam tempore eò venire possumus, unde
aliò tempore excludimur aquar enim congelatas
transcendentes, et viam quàm astatu tempore re
soluitur aquis magno labore longoque tempore
intervallo nati sumus, uno quasi momento
assequimur. Maxime flores fructus astatu
tempora bona adiescenter quibus post modum
in hyeme per longatior et extenditur vita.

4. Respectu aeris,
culturae. F

5. Nivis.

6. Feltore
calis praesent
rendim

Nix etiam eò tempore humectat terram fruges
longa quàm inclucit, sustentat a frigore casti
dit, ardorem fugiente ^{et} malitiam perducit.
Et quia habent partem maximam est omnibus
partibus possessis illo tempore non solum
corporalia, sed et spiritalia dona et benefi
cia à Deo Patre nobis concessa, Dum inven
tum Dominum nostrum Christum qui et docem
per amavit modo inexpressibili in hanc man
dum ad salutem peccatorum misit, qui diu
bolica et Tartarea regna devastans, ex
litate eorum nos redimeret.

3
A Necessario.

Cum etiam, rebus omnibus creatis necessaria ger
sit, ne quaedam eorum concidant hanc ipsam
praesentem hyemem. Arboribus ne plani effoela fiant
autumni tempore folia abiciunt getem affert
à satisficando, ut instante vere eò largiores
fructus ferant. De Militibus, qui nisi hyeme

interueniente, quòtidiè p̄sonare et laborare de
uincti essent, à labore et ceptatio concedit illi corpò
ra quieti. Tradant tantòq̄ instructiores reddant
vitali tibi ad futurum vernale tempus.

Haec est nauis varijs procellis aduersis tempesta-
tibus et miseris fatigati optatissimum anhelant
vadum, ~~gaudentes~~ exoptant corporibus requiem.

Videsis igitur Auditorer quam sollicita hujus tempo-
ris recreatio, in quo non solum corporalia sed
modo enarrata beneficia sed et spiritualia con-
secuti sumus, quae propter debitas Deo quantùm
in nobis est et quatenus possimus persolvamus gratias,
qui talia bona hoc tempore tamano generatim
est, Oranter, ut nobis hac jam appropinquante
hyeme sua benigne cadet velut presentia quò
eamdem in sui Nominis gloriam firmamq̄ nos
regere et huius et tanquam Pater noster vi-
ctum et amictum non solum hoc sed usq̄ tan-
dem ad coelestia sua regna pro libertate ex hac vi-
ta discedentes trahamur, concedere velit. p.

CONCLUSIO.

Cecini.

Robertus ... Spruchschlichter ...

Robertus ...

Robertus ...

Robertus ...

Robertus ...

Robertus ...

Robertus ...

Robertus ...

Robertus ...

Domini filij Cnani Oprion Regis:

Narrationis Historie Gempti

Gord: Es ist ein Buch das in der Welt sehr berühmt ist
und man hat es in vielen Sprachen
übersetzt. Es ist ein Buch das
die Geschichte der Welt erzählt
von der Schöpfung bis zur
Zeit Christi. Es ist ein Buch
das die Tugenden und Laster
der Menschen zeigt. Es ist ein
Buch das die Menschen zu
Gott führen soll.

Prop: In die Welt ist ein Buch das
die Geschichte der Welt erzählt
von der Schöpfung bis zur
Zeit Christi. Es ist ein Buch
das die Tugenden und Laster
der Menschen zeigt. Es ist ein
Buch das die Menschen zu
Gott führen soll.

Narrat: i. p. s. n. a. In die Welt ist ein Buch
das die Geschichte der Welt erzählt
von der Schöpfung bis zur
Zeit Christi. Es ist ein Buch
das die Tugenden und Laster
der Menschen zeigt. Es ist ein
Buch das die Menschen zu
Gott führen soll.

Die Königin in Frankreich selber
einmal in der Stadt Paris stand
Hof und Caroly. in Frankreich selber
daß es die Conterfa. d. vollen vns mit
mußten mit Eit vörn. & thut vns
City, thut als vollen mit einand und
nimm Lay vns Lay Lay.

2.

Widerstand? Des Königs Johann von
für Margareta mit dem König Hans
Königin Awarren Puffnit geschick
Johans vollen reformirter Bawen für
für Margareta thut auch, thut
wachsen soll nicht. Conterfa, thut
völlig für vns vns vns vns vns
thut thut thut thut thut thut thut
vns vns thut vns thut vns.

3.
Kempy

Juni Jahr 1572. Wie selbst in dieser
proposition nachfolgend in vns: Wella Ma
ker stor. De voralt. nator. Conterfa
als thut d. d. d. thut thut thut thut
vns vns thut thut thut thut thut
vns vns thut thut thut thut thut
thut thut thut thut thut thut thut

Nemo Pluribus vult, sed velis quibus
hominibus
poterit
ne ee
sese
num.

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

Indag. Quis vult, sed per se non vult, sed
per se non vult, sed per se non vult, sed

ORATIONE IN LAUCEM
HIVEMIS.

Habita à me Johann Harb,
manno Senckenberg P. Fried-
bergensi Welteravo Cifra Haf-
forum Anno i 671 die 27 Octobris

Oratiunculla de laude Hyemis:

Multi imò plurimi Auditores honorabilissimi ho-
dicend non solum sed in prioribus inventi seculo
qui non semper speciosas aut principales
sibi elegerunt materias, sed interdum etiam
de vitibus abjectis et paradoxis disserere
materijs sibi proposuerunt. Exempli loco
sistatur vir ille praestantissimus Homerus,
Poeta insionis, Aurore lectione et memoria
dignissimus, qui non solum praclarum illud
gestum Trojanum bellum; Sed et abjectorum
animalium certamen descripsit, ut pro-
le murium et ranarum aliorumque animalium
vitium: Adesto etiam Virgilius, qui non modo
Aeneida sed calicem quoque reliquit, et Ovidius
qui de nuce et pâllice scripsit.

Quapropter testimonio horum Praclarorum,
et excellentium virorum fretus non in vitium
mibi verletis, si de Hyemis laudibus languam
molestissima anni parte verba facio, sed ad
facile mecum animadvertitis Audito res,

EXORDIUM à consue-
tudinè Scripturam.

Propositio.

provinciam hanc imparem esse hūmeris ita
minimè pro singulari vestra hūmanitate ac
benevolentia dubito, quin mihi per tantū
temporis spatium de proposito thēmate sat
satiētē et discretē aurā favoris afflatū,
ri meū benignis auribz excipiāri sēlis.

PAETATU.

Multū quidem incommotū sitū tempestatū,
ferè brūmalis, sūm sēd: corpora nōstra fri-
gore infestantur, interdū etiā, quod ma-
gnā interneconi traduntur, est quidem mo-
lestā, non solum propter hanc causā, sed et-
iam quod tenebrā, hominibz praevalens in-
grata, multos à nececijs varijs expedire,
arceant, neq̄ sūm mūnq̄ perficiendū admittunt
non tamen ista propter difficultatē quam,
vis vitandā, meliōra et exoptabiliora speranda.
Nulla enim sūnt in rebz hūmanis nobis gra-
tissima, quibz ve maximè mortaliter dele-
stantur, horū tamen satietas nos capere et
fastidium ea pareret, si essent diuturniora
perpetua, hoc ipsū sēpē deprecandū, sēpē
nostros, visū auiditū et olfactū gratissimū

A. iucūdo.

quodq; objectis, si non variantur falsari. Ma-
gnam est amenitas Veris; flores enim lateenter
se se ad auras tollunt, arborer reperculunt e:
prope minant, et folia vel comas quas homi-
da hyems decussit, reasumunt, omnib; generib;
herba in hominib; eodem modum profluant, q; b;
non solum pueri, hyem is frigore quasi mortui,
excitantur, et deambulando volup; ater quarunt
se; ludendo exercent, sed et senes praecipue vi-
ber recolligere quarunt teris tempore, non so-
lum florum obore sed et usu. Grates est astatice,
ver, quia non solum sanguinem hyem is tempore
quasi congelatum liquefacit, sed et in pristina
redigit statum, quo homo sanitate omnib;
rebus praeserendum perfecti accipiat. Quapro-
pter videtur Auditorer neq; amenitatem
veris neq; calorem astatice ej; gratia fore,
si hyem is tempore non variarentur. Quomod-
modum enim in Musicis quamvis magna sit
gratia cantus Modis, Durg lamen sapie praesert.
Ma quodq; hyem is frigus non raro exoptabilis
est, quam amenitas Veris vel calor astatice.

Ab Vili. 2.

Commoda nulla praestatur aëri dum nebulas multas
et venenatos vapores ex terra faucibus
in aërem ascendentes, a quibus in alijs terra locis
non solum, sed et in hac Germania regione ma-
ximam pestem, variorum morborum excitator, salu-
saperdy scimus, respice spiritus alijs funditus eradicavit.

1. Venaturae.

Venaturae quoque a commoda ex arcta, quae felici-
tissime inter nives peragitur, dum ferae vitae
quarenter ubicunque oberantur vestigia nivi-
bus imprimunt, venatoribus deinde ansam ad ca-
piendas et illaqueandas dant, qui hoc hyemis
tempore divitias sibi cumulant alijs acervant
eas appropinquante gaudent. Est et
etiam hyems longe sapidiore et gustu dulci-
orores pisces quam aestas, in aestate enim fo-
tificant, sicut insipidi comedentibus quasi
nauseam praebent.

2. Piscaturae.

3. Respectu viarum.

Hyverno viam tempore eo venire possunt
tunc alio tempore excluduntur, aquas enim
congelatas transcurrentes, et viam quam a-
statis tempore reseraturis aegri magno labore
longoque temporis intervallo vadere oportet
terre, uno quasi momento assequimur. Hoc
reliciam obrusticosque fructus, quos in aestate col-
legerunt, venum portant, quod non solum ho-
mines sed et animalia alunt, illis cibum praebet

4. Respectu Mercaturae.

Nivis;

Nix etiam illo tempore humectat terram
graves, topa quasi inclucit, sustinet, aëri;
eide custodit, tandemq; fudente hyeme cu
maturitatem perdat. Ut quid hanc
partium maximum est, illo tempore non solum
corporalia sed et spiritualia dona nobis
concessa à deo Patre. Dum à nōn nōn
Dominum nostrum Christum qui et hoc tempus
amavit, modo in excelsis in hunc mundum
ad salutem peccatorum, miser, qui Diabolica
et Tartarea regna devastans, ex potestate
ejus nos redimeret.

6.
Festorum.

Cum etiam rebus omnibus creatis necessaria quies
sit, ne quaedam earum concidant, hanc ipsam
praestat hyems, arboribus enim ne planè effoc-
ta fiant, aut summati tempore folijs abjectis,
quietem afferit à foetificando, ut instante
vere eos clariores fructus ferant. Militibus
quod qui nisi hyeme interveniente quotidie
signare et laborare devincti essent, à labo-
re cessatio conceditur, ut corpora quiesca-
dant, tantumque instructiores reddantur ad
futuram Vernale tempus. Ita et navis vari-
is procellis adversis tempestatibus et miseri-

3. A. Decessorio.

CONCLUSIO.

is fatigati, & plalissimum an delant vadum
& exoptat corporibz requiem.
Videris igitur Auditorer quam si gratia hujus
temporis recreatio, in quò non solum corpore
falia jam modo enarrata beneficia, sed
et spiritualia consecuti sumus, quò propter
debitas Deo quantum in nobis est, et quales
possumus persolvamus gratias, qui salubri
na hoc tempore humano generi largitus est.
Orantes, ut nobis hac jam appropinquante
hyeme, sua benione ad te velis praesentia,
quò eandem in sui Domini gloriam finia,
mg, nos regere, lueri, et tanquam Pater no
ster vidim et amictim, non solum hoc sed
usq; tandem ad coelestia regna pro libitu
et hac vita discedentes, tra lamur, con
cedere velis.

Accipi.

Oratorum in laudem
Hæmisi

Habita à me. Johanne Hartmanno
Senckenberg Friedbergensi Weltera
Vulgise Hæmorum i. b. z. die
27 Octobris.

UB

Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg
Frankfurt am Main

Oratiuncula de laude hyemis

Multis imò plurimis, Auditores honoratissimi, hodierno non
solum sed in prioribus inventi seculo, qui non semper speciosas aut
principales sibi elegerunt materias, sed interdum etiam de viliibus
abjectis et paradoxis disserere materias sibi proposuerunt.

Exempli loco sistatur vir ille præstantissimus Homerus, Poëta
in signis Aulorumq; lectione et memoria dignissimus, q non solum præclare
illud gestum Trojanum bellum, sed et abjectorum animalium horum
certamen descripsit, utpote murium, et ranarum aliorumq; animalium
vilium: Adesto etiam Virgilius, q non modo Aeneida, sed cæciliam
quoq; reliquit, et Ovidius q de nive et palice scripsit. Quapropter
testimonio horum præclarorum et Excellentium virorum
fretus, non in vitium mihi vertetis si de hyemis laudibus
tanquam molestissima anni parte verba facio, sed ut
facile mecum animadvertitis Auditores provinciam
hanc impari de hūmeris, ita minime pro singulari

Exordium à consuetu
dine scriptorum

vestra humanitate ac benevolentia dūbito, quin mihi per tantillum
temporis spatium de proposito themate balbutienti et disserentiata
favoris afflatum, neq' benignis aūib' exceptum sitis.

TRACTATIO

Multum quidem incommodatis tempestas affert brumali, dum scilicet
corpora nostra frigore infestantur, interdum etiam quod magnum
internectioni tradunt, et idem molesta, non solum propter hanc
causam, sed etiam quod tenebre, hominib' pro caeteris ingratis,
multos à negociis variis expediendis arceant neq' suum minus
efficiendum admittant, non tamen ita propter difficultates, quamvis
vitandas, meliora et exoptatiora spernenda.

i
A iudicio.

Nulla enim sunt in rebus humanis nobis gratissima quibus ore
maximopere mortales ~~delectant~~ delectant, horum tamen satietas
nos aperit, et fastidium eas parere, si essent diuturniorum et
perpetua, hoc ipsum saepe deprehendimus sensus nostros, ut sunt
audium et olfactum gratissimis quoc' objectis, si non variantur,
fastigari. Magna etiam aemulitas veris flores enim latentes
sepe ad auras tollunt, arbores regalliant et progerminant
folia vel comas quas horrida hyems decussit rearsimunt.

Omniaq' generis herba in hominis commodum proficiunt quibus
non solum juvenes, hyemis frigore quasi mortui, excitant, et deambu-
lando volu' plates quærant, sed et senes fragiles
vires recolligere quærant, veris tempore non solum florum odore
sed et a'ia. Grati. & æstatis calor, quæ non solum sanguinem hyemis
tempore quasi congelatum liquefacit, sed et in pristinum redigit
statum, quæ homo sanitatem omnib' rebus præferendam perfectè
accipiat. Quæ propter videlicet studiores neq' a'noeritatem veris
neq' calorem æstatis esse gratiæ fore, si non hyemis frigore varianerit.
Quemadmodum enim in Mâis quavis magna sit oratio calig
~~et~~ Mollis, et Dura tamen sæpè præfertur: Itaq' hyemis
frigus non raro exoptabitur, quam a'noeritas veris vel calor
æstatis.

Ab utili

Commoda nulla præstat aëri duræ nebulæ multoq' a'noeratos
vapores æstatis sicut in aërem ascendentes, a' quibus in aliis
terre locis non solum sed in hac Germaniæ regione magnam
pestem, variisq' morbos excitatos satis superq' scimus,

1 Venetura

reprehit atq' fuditq' eradicavit. Venetura quoq' accomoda
et apta quæ felicissimè inter rivas peragitur, dum fere victi
querentes ubiq'q' oberrantes vestigia nivib' imprimant,
Venatorib' deinde arsam ad capiendas et illa queandas dant,
q' hoc hyemis tempore civitas sibi consulant, eaq' appropinquan-
te gaudent. Exhibet etiam hyems longe superiores et quibus
succundiores pisces quam æstas in æstate enim feliciter, sicq'
insidiis comarentib' nasci quasi prebeat.

2 Disalura

3 Respectu viarum

Hyverno etiam tempore venire possim' unde alio tempore
excludimur, aquas enim congelatas transcendim', et viam quam
æstatis tempore resolutis agris magno labore, longoq' temporis
intervallo vadere oporteret, nunc quasi momento assequimur.

4 Respectu mercan-
tium.

Floret etiam obrusticos q' fructus, quos in æstate collegerunt,
verum portant, quo non solum homines sed et animalia
aliunt illiq' cib' prebeantur.

5 Nivis

Nix etiam illo tempore humectat terram, frigores loq' quasi
includit, sustentat, à frigore custodit, tandemq' fugiente hyeme

ad malitiam perdidit. Et quod harum partium maximè
illo tempore non solum corporalia sed et spiritualia dona et
beneficia à Deo habere vobis concessa. Dum unigenitum Domini
postquam Christum et hoc tempus amavit modo in exscrutabili
in hac mundum ad salutem peccatorum misit, quod diabolica
et Tartarea regna devastans, ex polestale egus nos redimeret.

6
Fertorium

Cum etiam rebus omnibus creatis necessaria res sit ne quaedam earum
concidant hanc iisdem praestat hyemem, arboribus enim ne plures effle
fiant, autumnali tempore solis abjectis, quietem affert à felificando
ut instate vere eò largiores fructus ferant. Militibus quoque quod
nisi hyeme interveniente, quotidie laborare et pugnare devincti
essent, à labore cessatio conceditur, ut corpora quiete tractant
tantum instructiones reddant virtutibus ad fidem
vermale tempus. Ita et nauta variis procellis adversis
tempestatibus et miseris fatigati, optatissimum anhelant
vadum, et exoptant corporibus requiem.

3
NECESSARIO

Conclusio

Videlis igitur studiosiores quam sit gratiam huius temporis
recreatio, in quo non solum corporalia jam modo enarrata
beneficia, sed et spiritualia consecuti sumus, quia propter debitas
Deo quantum in nobis est, et quales possumus persolvamus
gratias, et talia bonis hoc tempore humano generi largita
est, orantes ut nobis hac jam appropinquante hyeme sua
benigne adesse velit presentia, quo eandem in sui nominis
gloriam finiamus, nos regere, fieri et tanquam pater
oster victorem et amictum, non solum hoc sed usque tandem
ad coelestia regna pro lubitu ex hac vita discedentes tra-
hamur, concedere velit.

Cecini.

